

Sygn. akt I C 881/19

Uzasadnienie wyroku wstępnego z 1 lipca 2020 roku (k. 395)

Powodowie T. D. i H. D. wnieśli o zasądzenie od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. łącznie na rzecz powodów kwoty 82908,59 zł tytułem zwrotu nienależnych świadczeń spełnionych przez powodów na rzecz pozwanego w okresie od 29 grudnia 2009 roku do dnia 1 października 2018 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi: od kwoty 78667,99 zł od dnia 18 września 2018 roku do dnia zapłaty i od kwoty 4240,60 zł od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty w związku z zastosowaniem w umowie kredytu hipotecznego nr KH/ (...) z dnia 15 września 2008 roku niedozwolonych klauzul umownych. Wnieśli także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej, to jest 10800 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym ją zasądono, do dnia zapłaty oraz opłat skarbowych od pełnomocnictw w wysokości 34,00 zł.

Pozwany Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictw.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 15 września 2008 roku powodowie jako (...) oraz pozwany jako Bank zawarli umowę o kredyt hipoteczny nr KH/ (...). Kwota kredytu opiewała na 120000 zł. Został on udzielony na zakup gotowego mieszkania na rynku wtórnym. Okres kredytowania wynosił 120 miesięcy i kredyt miał być spłacany w 120 równych ratach miesięcznych.

Zgodnie z § 2 pkt 2 umowy kredytowej kredyt był indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu wypłacanego w transzach Bank miał wysłać do Kredytobiorcy pismo, informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytu w (...) oraz jego równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu/ transzy, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania miały wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo odsetkowej.

Na mocy § 7 pkt 1 umowy kredytowej Kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w (...) ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z (...) Banku (...) S.A..

Integralną część umowy stanowił Regulamin (zgodnie z § 11 pkt 2 podpunkt 1 umowy), to jest Regulamin kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A..

Kredyt miał być spłacany w terminie określonym w umowie kredytu poprzez obciążanie rachunku wskazanego w umowie kredytu, z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy termin spłaty kredytu przypada w niedzielę lub święto, obciążenie rachunku następowało w następnym dniu roboczym. Obciążenie rachunku kwotą raty spłaty nie mogło powodować powstania debetowego salda w wysokości przekraczającej dopuszczalne zadłużenie na rachunku (§ 8 pkt 1 Regulaminu). Według § 8 pkt 3 Regulaminu w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona była według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia spłaty.

W przypadku nie spłacenia przez Kredytobiorcę w terminie raty spłaty wynikającej z umowy kredytu, niespłacona kwota stawała się zadłużeniem przeterminowanym, z zastrzeżeniem ust. 2 (§ 9 pkt 1 Regulaminu). Na mocy § 9 pkt 4 Regulaminu w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej, Bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu, miał dokonać przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem

aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów Walut Obcych. Od wymagalnego kapitału, wyrażonego w PLN Bank miał naliczać dalsze odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych.

W sytuacji wcześniejszej całkowitej lub częściowej spłaty kredytu Bank pobierał prowizję określoną w cenniku, obowiązującej w dniu złożenia dyspozycji o dokonanie wcześniejszej spłaty, chyba że umowa kredytu stanowiła inaczej (§ 10 pkt 2 Regulaminu). W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota wcześniejszych spłaty była obliczana według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia realizacji, wskazanego przez Kredytobiorcę w dyspozycji o dokonanie wcześniejszej spłaty (§ 10 pkt 4 Regulaminu). W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej prowizja za wcześniejszą spłatę ustalana miała być od kwoty wcześniejszej spłaty, przeliczonej według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia realizacji wcześniejszej spłaty (§ 10 pkt 5 Regulaminu).

Bank mógł na wniosek Kredytobiorcy przewalutować kredyt (§ 11 pkt 1 Regulaminu). Przewalutowanie miało następować według kursów, z zastrzeżeniem ust. 5: 1) kupna dewiz z dnia złożenia wniosku o przewalutowanie na podstawie obowiązującej w Banku (...) w przypadku zmiany waluty z PLN na walutę obcą; 2) sprzedaży dewiz z dnia złożenia wniosku o przewalutowanie na podstawie obowiązującej w Banku (...) w przypadku zmiany waluty z waluty obcej na PLN (§ 11 pkt 4 Regulaminu).

Bank mógł również na wniosek Kredytobiorcy dokonać podwyższenia kwoty kredytu, minimalna kwota podwyższenia wynosiła 2000 PLN (§ 12 pkt 1 Regulaminu). W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej prowizja za podwyższenie kwoty kredytu ustalana była od kwoty podwyższenia, przeliczonej według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia sporządzenia aneksu (§ 12 pkt 3 Regulaminu).

Kredytodawca ustanawiał prawne zabezpieczenia określone w umowie kredytu (§ 13 ust. 1 Regulaminu). W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej dla odnawiania zabezpieczeń kredytu stosowało się kurs sprzedaży dewiz obowiązujący w dniu odnawiania zabezpieczenia na podstawie obowiązującej w Banku (...) (§ 13 pkt 4 Regulaminu).

(Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie: dokumentów i kopii dokumentów k. 24-65v, k. 163-367v, zeznań świadków A. K. k. 384-385, J. C. k. 385-385v, wyjaśnień stron k. 377).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Strona powodowa zarzucała, że umowa kredytowa łącząca strony zawiera klauzule abuzywne w § 2 pkt 2, § 7 pkt 1 umowy oraz w § 8 pkt 3, § 9 pkt 4, § 10 pkt 4, § 10 pkt 5, § 11 pkt 4, § 12 pkt 3 oraz § 13 pkt 4 Regulaminu, który stanowił integralną część umowy.

W ocenie Sądu Okręgowego, § 2 pkt. 2 umowy kredytu oraz § 11 pkt 4 podpunkt 1) Regulaminu są tożsame z niedozwoloną klauzulą umowną wpisaną do Rejestru Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod nr (...) o treści: "Kredyt jest indeksowany do (...)/USD/EUR, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...)/USD/EUR według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy".

Zdaniem Sądu Okręgowego, zapisy § 7 pkt 1 umowy kredytu oraz zapisy § 8 pkt 3, § 9 pkt 4, § 10 pkt 5, § 11 pkt 4 podpunkt 2), § 12 pkt 3, § 13 pkt 4 Regulaminu są tożsame z niedozwolonymi klauzulami umownymi wpisanymi do Rejestru Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod numerem (...) o brzmieniu: „W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia spłaty”, pod numerem (...) o brzmieniu: „Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.” oraz pod numerem (...) o brzmieniu: „Bank zastrzega sobie prawo do zmiany cennika w okresie obowiązywania umowy kredytu, jeżeli wystąpi przynajmniej jedna z poniższych przyczyn: 1) zmiana parametrów rynkowych, środowiska konkurencji, przepisów prawa, w szczególności

przepisów podatkowych i rachunkowych, stosowanych w sektorze bankowym, 2) zmiana poziomu inflacji bądź innych warunków makroekonomicznych, 3) zmiana zakresu lub formy świadczonych usług”.

Niewątpliwie pozwani, zaciągając kredyt na zakup lokalu mieszkalnego byli konsumentami w rozumieniu art. 22¹ k.c.. W myśl tego przepisu (wedle brzmienia na dzień zawarcia umowy kredytowej) za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.).

Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.).

Materiał dowodowy zebrany w sprawie nie pozwala na przyjęcie, aby § 2 pkt 2, § 7 pkt 1 umowy kredytowej oraz § 8 pkt 3, § 9 pkt 4, § 10 pkt 5, § 11 pkt 4, § 12 pkt 3 oraz § 13 pkt 4 Regulaminu były uzgadniane indywidualnie z powodami. W szczególności, nie wynika to z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków A. K. i J. C..

Pozwany zatem nie sprostął ciężącemu na nim obowiązkowi wykazania, że wyżej wymienione postanowienia zostały uzgodnione indywidualnie (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.). Zgodnie z art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zaś art. 232 k.p.c. stanowi, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. W procesie ciężar dowodu stanowi wymaganie dostarczania sądowi dowodów potwierdzających fakty pod rygorem przegrania procesu. Innymi słowy, w procesie istotne znaczenie ma aktywność stron w przedstawianiu materiału procesowego (ciężar dowodu w znaczeniu formalnym). Ciężar dowodu w znaczeniu materialnym (obiektywnym) odnosi się do negatywnego wyniku postępowania dowodowego, tzn. do określenia jakie skutki dla praw i obowiązków stron procesu pociąga za sobą nieudowodnienie sformułowanych przez nie twierdzeń. Pojęcia ciężar dowodu w znaczeniu formalnym (art. 232 k.p.c.) i w znaczeniu materialnym (art. 6 k.c.) są odmienne, ale pozostają ze sobą w związku, ponieważ na uznanie przez sąd twierdzeń stron za udowodnione bądź za nieudowodnione wpływa treść informacji, jakie sąd uzyskuje na podstawie zgłoszonych środków dowodowych (za: Wyrok Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2015 r., sygn. akt IV CSK 107/15, LEX nr 1962538).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na mocy art. 385¹ § 1 k.c. orzekł, jak w pkt I. i II. wyroku wstępnego.